بەرەو تاوانکردن

بێ دایکی و بێ نازی

(فەتاح ئەسعەد شینە) ئێستاکە تەمەنی (٣٥) ساڵە و لە تەمەنی (١٩) ساڵیدا لەسەر تاوانی دزی (٥) ساڵ بەند کراوە. بەڵام ئایا بەڕاستی تاوانەکەی هی ئەوە بووە، ئەوەندە ساڵە لەسەری بەند بکرێ؟ سەرگوزەشتەی (فەتاح) دەبێ چی لەم تەمەنە ناسکەی ژیانیدا بەو چارەنووسە گەیاندبێ، (فەتاح) وەك ئەزموونێکی تاڵی قۆناغێکی ژیانی خۆی تەواوی وردەکارییەکانی دزیکردنەکەی و هۆی ئەنجامدانی ئەم تاوانەی و ئەو بارودۆخەی کە تیایدا دەژیا بۆمان باس دەکات، بەو مەبەستەی وەکو وانەیەك کەسانی تر کە هاوشانی تەمەنی ئەوسای ئەون، سوودی لێببینن و لەوە بگەن کە

شەوانی بەندیخانە

تەمەنم (١٩) ساڵێك دەبوو کە گیرام، بە گیرانم و خرانە بەندیخانەوە، بینینم بۆ ژیان بۆ دنیا گۆڕا، شیشەکانی بەندیخانە و شەوانی لە هاویندا گەرم و لە زستاندا سارد ئەو زەبت و ڕەبت و ئەو شێوە ژیانەی کە بە زۆر بەسەرتدا دەسەپێندرێ، ئەوسا و ئێستا و تا ماویشم لە بیری ناکەم. ڕۆژانی هەرە ناخۆشم، ڕۆژانی سەردانی بەندییەکان بوو، کە جگە لە خوشکەکانم کە بەرامبەرم زۆر بەوەفا بوون کەسی تر نەدەهاتە سەردانم، دایکم ئەوە هیچ کە مردبوو، باوکیشم حاشای لێکردبووم، بۆیە کە سەردانکەران دەڕۆیشتنەوە و کاتی سەردان تەواو دەبوو، دەچوومەوە سەر قەرەوێڵەکەی خۆم و ڕووم لە دیوار دەکرد و بە کڕی و بێدەنگی دەمێك دەگریام تا کەف و کوڵم دادەمرکایەوە ئینجا دەموچاوم دەشووشت و ئارام دەبوومەوە، من تاقانەی دایك و باوك بووم، جگە لەخۆم چوار خوشکم هەبوو، بەڵام دایك و باوکم بەتایبەتیش دایکم و خوشکەکانم هەمیشە و هەموو کات وەکو تاقانە مامەڵەیان لەگەڵ دەکردم، مردنی دایکم بەڕاستی کۆستێکی گەورە و کاریگەر بوو، بۆ من و بۆ خوشکەکانیشم کارەساتێکی ڕاستەقینە و دڵتەزێن بوو، کە دایکم مرد من تەمەنم هێشتا دوانزە سێزدە ساڵانێك بوو، تەمەنێکی ناسك و هەستیار بوو، لەو تەمەنەدا چونکە زۆر نازم پێدرابوو، زۆر گۆش کرابووم، زۆر زۆر پێویستم بە دایکم هەبوو، بەتایبەتیش بە مردنی ئەو بۆشاییەکی گەورە لە ژیانم دروستبوو، دایکم هێشتا گەنج بوو کە مرد، خوشکەکانم هەموویان لە من گەورەتر بوون و گەیشتبوونە تەمەنی مێردکردن خوشکە بچووکەکەم نەبێت، دوو سێ مانگی پێچوو باوکم کەڵکەڵەی هێنانی ژنێکی تری کەوتە سەر و بە ماوەیەکی کورت ژنی هێنایەوە و ئێمەی کردە خاوەن باوەژن، دوو خوشکم پاش هاتنی باوەژنەکەم مێردیان کرد و چوونەماڵی خۆیان، دووەکەی تر مانەوە لەگەڵ من، لە بەدبەختی ئێمە ئەو باوەژنەم ئافرەتێکی تا بڵێی کەللە ڕەق و دڵڕەق و بەرچاو تەنگ و ڕەزیل بوو، ڕقی دنیای لە ئێمە بەتایبەتیش من دەبۆوە، کەسێکی بە بۆڵە و بۆڵ و شەڕانگیز بوو، ئەو ماڵەی بەتەنیا بەهی خۆی دەزانی و وایدەزانی ئێمە لێیمان زەوت کردووە، باوکیشی کردبووە ئەڵقە و لە پەنجەی خۆی کردبوو، بەتەواوەتی خستبویە ژێر کاریگەری خۆی و زاڵ ببوو بەسەریدا. بۆیە بە هەموو شێوەیەك دژایەتی دەکردم و لەهەر پێداویستییەك کە پێویستیمان پێی بوایە، چەندی پێی کرابا بێبەشی دەکردین و سێ ساڵێك بەو پەڕی ناخۆشی و بێبەش و مەحرومیەتەوە بەڕێمان کرد، دوای ئەو سێ ساڵە دوو خوشکەکەی تریشم مێردیان کرد و بەتەنیا لەگەڵ ئەو مرۆڤە بێ بەزەییە مامەوە و هێندەی دیکە فشاری دەخستە سەرم و ڕۆژ نەبوو لای باوکم بوختانێکم پێنەکات، وایلێهات لە چوونە قوتابخانە قەدەغەی کردم و فەرمانەکەشی بە باوکم بەسەریدا سەپاندم.

دەرچوونم لە قوتابخانە

کە گەیشتمە (١٧) ساڵێك بەتەواوەتی لە ژیانی خۆم بێزار و نائومێد بووم، وەرزی زستانی ئەو ساڵەم بە لەرزە لەرز بەسەربرد، کە لە بێ بەختی خۆم زۆر سارد و بەستەڵەك بوو، باوەژنم بە زۆر لە ژوورێکی بچووکی سارد و سڕی پەستابووم، ئەگەر شەو تا بەیانی لەو ژوورەوە کە لێشی دەخەوتم سۆبەی ئاگر نەسووتایە تا ڕۆژ هەڵدەهات بە مسۆگەری دانە چۆقەم دەهات و نەخۆش دەکەوتم، چەند جارێك بەهۆی بێ نەوتییەوە سۆبەکەم هەڵنەدەکرد. چەندی پێمدەگوت سۆبەکەم نەوتی تیا نەماوە با نەوتی تێبکەم نەیدەهێشت و دەیگوت بەشی خۆمان ناکات ئەوجا نۆرەی تۆیە، ئینجا بیانووی پێدەگوتم و دەیگوت ئیش ناکات و وەکو مەڕی دابەستی لەماڵ دانیشتووە وەڵڵا ئەوە چییە قوتابییە، خەریکی باوکم بوو، وەکو گوتم لە قوتابخانە دەریانکردم و باوکم لە چێشتخانەیەك کردمییە شاگرد، کاتی کارکردنم بە ڕۆژ بوو لە چێشتخانەکەدا بەڵام زۆر شەو هەبوو شەوەکەی نەدەچوومەوە و لەناو چێشتخانەکەدا دەخەوتم. ئەوێم لە ماڵەوە زۆر پێ باشتر بوو، چونکە هەم لە بۆڵە بۆڵی ئەو ڕزگارم دەبوو هەمیش لە دەست

دوو سێ مانگان لێکۆڵینەوە درێژەی کێشا و دادگاش پێنج ساڵی ڕەبەقی بۆ بڕیمەوە

پەلکێشیان کرد!!

تاوان کردن دواجار هەر سزای بەدواوەیە و مرۆڤ چەندی پێی بکرێ هەوڵبدات خۆی بە تاوان و تاوانکاری بەدوور بگرێ و هوشیار و بە ئاگا بێ، هەروەها ئەوەش بزانرێ کە باوك و دایکیش بەرپرسیارێتیان لە بەرامبەر رۆڵەکانیان لەسەرشانە و فەرامۆش کردنیان رەنگە بە یارمەتی باروودۆخی دیکەو هۆکاری دیکەوە فڕێیان بداتە ناو بازنەی تاوان و رووداوی ترسناکەوە. جا با (فەتاح) خۆی سەربوردەی تاڵی بەشێکی گرنگی تەمەنی خۆیمان بۆ باس بکات و بزانین چۆن دەستگیر کراو چی کرد و چی بەسەرهات؟ لەمەوە (فەتاح) بەمشێوەیە دەست بە گێڕانەوەی بەسەرهاتەکەی کرد و گوتی:

ئەو ژوورە سارده قوتارم دەبوو، ئەوە جگە لەوەی وەستاکەشم پێی خۆش بوو، دەیگوت ئاگات لە چێشتخانەکە دەبێ و پارەیەکی زیادیشی دەدامێ. لە چێشتخانەکەدا جگە لە (غاز) پریمزی نەوتیشمان بۆ لێنانی چێشت بەکار دەهێنا بۆیە بە بەردەوامی دوو سێ بەرمیل نەوتی پڕمان هەبوو، جا خاوەن چێشتخانەکە جگە لەوەی کە باوکمی دەناسی بۆرە خزمایەتییەکیشی لەگەڵ باوکم هەبوو. جا لەبەر ئەوەی نەوت ئەو ساڵانە زۆر کەم و زۆریش گران بوو، بۆیە زۆر ماڵ هەبوو نەیاندەتوانی شەو تا بەیانی سۆبەی نەوت پێبکەن، بەڵکو بەرۆژ پێیان دەکرد و بە شەویش دەیانکوژاندەوە. جار جارە خاوەن چێشتخانەکە سەردانی باوکمی دەکرد و دەچووە ماڵەوە، باوەژنەکەم چەند جارێك پێی گوتم باشە ئێوە مادام لە چێشتخانەدا ئەوەندە نەوتە زۆرەتان هەیە و باوکیشت بۆی ناکرێت بۆچی جارجارە تەنەکەیە نەوت ناهێنیتەوە ماڵەوە؟ منیش هەموو جارێ رەتم دەکردەوە کە بە دزی وەستام شتی وابکەم، کەچی باوەژنەکەم زیاتر پێداگیری دەکرد و کەوتە ململانێی وا وەکو قیرو بنێشتە پێمەوە نووسا. خودایە چ لەو ژنە بکەم، لە خۆڕایی دزیم پێدەکات سەری کردۆتە سەرم بە ئاسمان و زەمان وازم لێناهێنێ، من ملم نەدەدا و ئەویش وازی لێنەدەهێنام، پێم تاوانێکی گەورە بوو دزی لە وەستایەکەم بکەم چونکە لە باوکم زۆر زیاتر باوکایەتی بۆ دەکردم و یارمەتیدەدام و متمانەی پێدەکردم. ئاخیریەکەی بەناچاری تەنەکەیەك نەوتم لە بەرمیلەکان دەرهێنا و شەوێك بە دزییەوە بردمەوە ماڵەوە، هەفتەیەکی پێچوو دیسان داوای تەنەکەیەکی تری لێکردم، من کەچ بووم و دووبارە کارە نەشیاوەکەم کردەوە، زۆرم پێناخۆش بوو، بەڵام چ دەسەڵاتم نەبوو، بە کورتی لە بەرنامەی دابوو هەموو هەفتەیەك تەنەکەیەك نەوتی بۆ ببەمەوە، هەفتەی سێیەم دیسان بەملکەچییەوە هەمان شتم کردەوە، ئەوەبوو ویژدانم زۆر ئازاری دەدام، بڕیار وابوو ئەگەر واز نەهێنێ، مەسەلەکە بۆ وەستاکەم ئاشکرا بکەم، تومەز لەتەنەکەی دووەمدا بە دزییەوە خەبەری وەستاکەمی دابوو، منیش ئاگام لێی نەبوو، بۆیە وەستاکەم بە رۆژ کە دەهاتە چێشتخانە بێ ئەوەی من پێی بزانم سەیری بەرمیلەکانی دەکرد و حسابی دەکردن، ئەو بەتەواوەتی گەیشتە قەناعەت کە من نەوت لە بەرمیلەکان دەبەم، جاری چوارەم کە دوو هەفتەی پێچوو ئینجا دزییەکەم کردەوە. شەو نازانم چۆن وەستاکەم بە دزییەوە چاودێری دەکردم، بۆ بەختی منیش ئەویش بە کەسێکی ناپاك و دەست پیس و دزم تێگەیشتبوو، بۆ جاری پێنجەم کە من خۆم یەکلا کردبۆوە بە وەستاکەم بڵێم و هەموو شتێکی بۆ ئاشکرا بکەم، بەڵام هەر هێندەم زانی لە کاتی تێکردنی نەوت کە بەخۆی و دوو سێ کارمەندی نەهێشتنی تاوان بە ژووری کۆگا کەوتن و مەسەلەکەم لێ ئاشکرا بوو، ئەوانیش کەلەپچەیان لەدەستم کرد، چەندی کردم و کۆشام و پاڕامەوە گوتم بەس گوێم لێبگرە و بەسەرهاتەکەم بزانە، گوێی لێنەگرتم و تەنیا ئەوەندەی گوت: نەوتی چێشتخانە بدزە و بە باوەژنەکەشت بڵێ کرێومە بۆ ئەوەی خۆت لای ئەو خۆشەویست بکەی، چیت هەیە و نییە لای دادگا بیڵێ، لای من مەیڵێ، چونکە باوەڕت پێناکەم، ئەوەبوو راپێچکرام و لێکۆڵینەوەم لەگەڵدا کرا.

دوو سێ مانگان لێکۆڵینەوە درێژەی کێشا و دادگاش پێنج ساڵی رەبەقی بۆ بڕیمەوە، دوای بەسەربردنی حوکمی بەندکردنەکەشم کە هاتمە دەرەوە باوەژنەکەم بەنەخۆشی شێرپەنجە مردبوو، باوکیشم چونکە فشاری خوێنی بەرز بوو، چارەسەریشی وەرنەدەگرت و دەرمانی بەکار نەدەهێنا، دوو سێ جار جەڵتە لێیدابوو، دواجار شەوبوو لەماڵەوە ژانە سینگی گرتبوو، هەتا گەیشتبووە حەوشەکە بەرببۆوە و هەر لەناو حەوشەکەدا کەوتبوو و، گیانی سپاردبوو، خەڵك بەرێکەوت بەتایبەتی هاوسێکان زانیبویان، بۆیە کە ماوەی بەندییەکەم تەواو کرد، هیچ ماڵ و حاڵێکمان نەبوو، خوشکە گەورەکەم منی بردە لای خۆی و دوای چەند مانگێك بە یارمەتی ئەو و خوشکەکانی ترم ژنم هێنا و قۆناغێکی تر لە ژیانم دەستپێکرد.

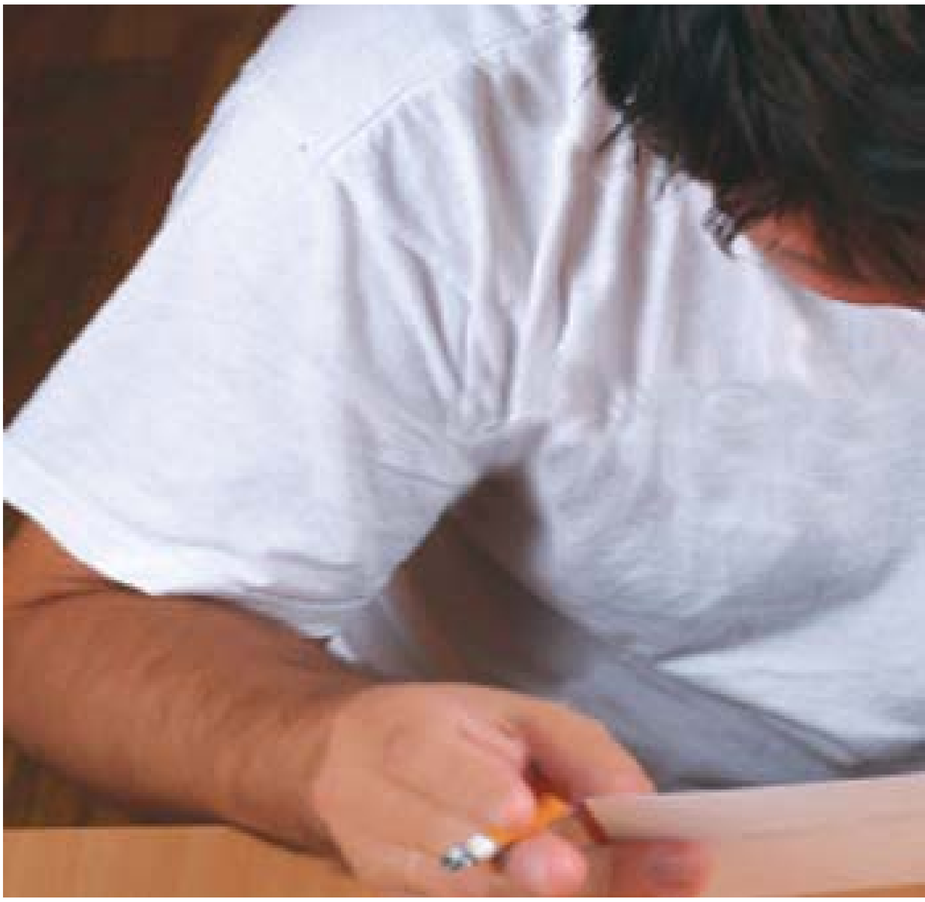

کە گیرام تەمەنم (١٩) ساڵێك دەبوو بە گیرانم و خرانە بەندیخانەوە روانگەم بۆ ژیان گۆڕا

حەسرەتێك پێنج ساڵی كێشا

(بژار) و(نیان) پاش پێنج ساڵان تلانەوە و حەسرەت، پێنج ساڵی ڕەبەق ئازار و شەونخونی بەیەك نەگەیشتن و چاوەڕوانییان بەو پەڕی سەبرەوە چەشت، ئەوانە بڕیاری خۆیان دابوو، ئەوەی كە ڕێگری سەرەكی بەیەك گەیشتنیان بوو باوكی نیان بوو ئەوانەی بڕیارەكەی خۆیان لەویش گەیاندبوو، دوای ئەو ماوە دوور و درێژە ئاخیرییەكەی باوكە كەللە ڕەقەكەی (نیان) ڕازی بوو(نیان) بدرێتە(بژار) ، بەڵام دوای ئەو ڕازی بوونەش هەر نەبووە هۆی ئەوەی بەڕاستی بگەنە یەكتر.. بۆچی و چی بووە ڕێگر دیسان ؟ با لە زاری (بژار) خۆی ببیستین و بیزانین..(بژار) چیرۆكی خۆشەویستی و پەیوەندی نێوان خۆی و (نیان) بەمشێوەیە دەگێڕێتەوە و دەڵێ: من و (نیان) پێكەوە لە فەرمانگەیەك بووین، هەر چەندە من ساڵێك پێش ئەو دامەزرابووم، بەڵام نزیكەی شەش ساڵان لەو فەرمانگەیە پێكەوە بووین ، كە لە فەرمانگەكەی ئێمە دامەزرا، هەر زوو ڕۆژی یەكەمی دەوام كردنی سەرنجی ڕاكێشام و چووە دڵمەوە، بەڵام تا پەیوەندییەكەمان دروستبوو چوار پێنج مانگی خایاند.. بەڵام (نیان) بەهیچ شێوەیەك بەنیازی پەیوەندی دروستكردن نەبوو، هەر پەیوەندی و بەس، ئەو دوای ئەوەی كە كەسی بەرامبەری بەدڵی دەبێ و باش هەڵیدەسەنگێنێ ئینجا بڕیاری ئەوە دەدات كە ڕازی دەبێ بە پەیوەندییەكە، بەڵام دەشبێ ئەنجامەكەشی دیار و ئاشكرا و ڕاشكاوانە بێت، نەك بۆ چارەنووسی لێبگەڕێ و بەس، من كە هەوڵ و كۆششم دەدا دڵی خۆمی پێبلێم لە ڕێی كچێكی هاوڕێمەوە، ئەو بەو شێوەیە وەڵامی دابۆوە، بۆیە ماوەیەكی زۆری پێچوو، تاوەكو بە تەواوەتی لە نیاز و مەرامی من گەیشت و لێم دڵنیابوو ئینجا ڕازی بوو پەیوەندیم لەگەڵدا ببەسێ، ئەوەبوو من ماڵی خۆمانم ئاگاداركردەوە كە بەنیازی فلانە كچم ئەوانیش دوای ماوەیەك گەڕان و سۆراغكردن ڕازی بوون لەسەر ئەوەی دوای خۆ ئامادەكردنم و سازكردنی كەلوپەلەكانی ناوماڵ و هەرچی پێداویستی پێكهێنانی ژیانی هاوسەرێتی هەیە و ئەوەی لە توانام دابوو كڕیم و دامنان، نزیكەی حەوت هەشت مانگ بەسەر پەیوەندییەكەماندا ڕەتبوو، ئینجا ژنان چوونە داخوازی و پاش قسە و گفتوگۆی چەند هەفتەی ئەوان، دواتر مەسەلەكە كەوتە لای پیاوان و ئەوانیش تاوتوێی باسەكەیان كرد و ڕازی بوون لەسەر ئەوەی كە ماڵی داخوازیكەر بێنە پێشەوە، ئەوەبوو شەوێكیان بۆ ئەم مەبەستە دانا، كە پیاوان بچنە داخوازی، لە ڕۆژی دیاریكراودا ئێمە چووین و دوای چاخواردنەوە مامم قسەی كرد و باسەكەی كردەوە، ئەوانیش قسەكانیان وەرگرت و پاشان، باوكی (نیان)بەمنی گوت(نیان) چۆن دەناسی؟ گوتم پێكەوە لەیەك فەرمانگەین یەكێ لە مامەكانم لە دەمی دەرچوو گوتی: مامە(عزەدین) (ناوی باوكی نیان بوو)، ئەوانە دەمێكە دڵیان بەیەكەوەیە، مام(عزەدین)ی باوكی (نیان) لەم قسەیە تێكچوو، دەمووچاوی سوور هەڵگەڕا و تۆزێك گرژ بوو، بەڵام سەرەتا بەسەرخۆیدا نەهێنا، گوتی: دڵیان بەیەكەوەیە مانای چییە؟ لەو قسەیەی جەنابت تێگەیشتم ئەوانە یەكتریان خۆشدەوێت؟ مامیشم بەوپەڕی دڵسافی و خۆش باوەڕییەوە گوتی: ئەرێ وەڵڵا هێندە یەكترییان خۆشدەوێت هەتا خوا دەڵێ بەسە، باوكی (نیان) سەیرێكی منی كرد، گوتی: وایە (بژار)؟ منیش وەڵامیم نەدایەوە.

باوكی (نیان) لەم قسەیە تێكچوو، دەمووچاوی سوور هەڵگەڕا و تۆزێك گرژ بوو، بەڵام سەرەتا بەسەرخۆیدا نەهێنا

دیسان پرسییەوە و گوتی: كوڕم قسە بكە خۆشەویستی عەیبی تێدا نییە، من دڵم بەوە خۆش دەبێ ئەگەر بەڕاستی قسەم لەگەڵدا بكەی، تا بتوانم متمانەت پێ بكەم، ئەو قسەیەی هەم تۆزێك شەرم و ترسی شكاندم، هەمیش قەناعەتم بەوە هات ئەگەر ڕاستییەكەی پێ بڵێم بەڕاستی وا دەبێ و متمانەم لەلای زیاتر دەبێ و خۆشەویستتر دەبم، بۆیە منیش لە دەمم دەرچوو گوتم: بەڵێ دەمێكە یەكترمان خۆش دەوێ، ئەوەندە قسەیە بەس بوو كە وەك فیشەكە شێتە بتەقێتەوە ، ئینجا كردیە، هاتوو هاوار و نەڕە نەڕێك نەبێتەوە، چەندی دانیشتووانی مەجلیسەكە، مامۆستای ئایینی، پیاو ماقوڵان قسەیان كرد و عوزر خوازیان هێنایەوە بێ سوود بوو، لەكەلی شەیتان نەهاتە خوارەوە و داخوازییەكەی ڕەتكردەوە ، جەماعەت مردن و سووتان لەگەڵی بەڵام نەیانتوانی پەشیمانی بكەنەوە، ئاخیرییەكەی پێیگوتین براینە فەرموون شتێك نەما بگوترێ، بە كورتی دەریكردین، پیاوانی مەجلیسەكە گوتیان: ئەوانە یەكتریان خۆشبوێت باشترە، خۆی نیازیان پاكە و ئەگەر یەكتریشیان خۆشدەوێت خۆشەویستییەكی ڕاستەقینە و بێگەردە، هیچ قسەیەك باوكی (نیان)ی لە ڕای خۆی پەشمان نەكردەوە ئێمەش ناچاربووین بە دڵشكاوییەوە مەجلیسەكە، بەجێ بێلین و بگەڕێینەوە، ماوەیەك بەسەر داچوو باوكم چەند كەسێكی تری ناردەوە، بەڵام لەبەرامبەر سووربوونی

باوکی (نیان) لەسەر هەڵوێستە سلبیەکەی خۆی ئەوایش بەدەستی بەتاڵ گەڕانەوە، من و (نیان)یش بە خەم و خەفەتی خۆمان ماینەوە لە بەرامبەر ئەو هەڵوێستەی باوکی (نیان)دا، من و (نیان)یش بەڵێنمان بەیەکدا کە لەسەر خۆشەویستی و هەڵوێستی خۆمان، بە دڵسۆزی و خۆشەویستی بمێنینەوە، ئەوەبوو چەندین کەس دەچووە داخوازی (نیان) ئەویش هەموویانی ڕەتدەکردەوە، بەوە باش بوو باوکی (نیان) بە زۆری زۆردارەکی کچەکەی بە مێرد نەدەدا، ئێمەش لەبەرامبەر ئەمە دا سەبر و ئارامیمان هەڵبژارد و ڕێگەی دادگامان نەگرتەبەر و نەمانکردە ناخۆشی، بەتایبەتی کە بنەماڵەی (نیان) ڕێزێکی زۆر بۆ گەورەکانیان دادەنا، بەڵام چاوەڕوانیش تاکەی..؟.

پاش رازی بوون و مارەکردن

ڕەتکردنەوە و بێدەنگی بوون تاسەر مومکین نییە، لە مەسەلەیەکی وەك خۆشەویستی و داخوازیکردن درێژە بکێشێ، هەر وەك(بژار) خۆی باسی دەکات و دەڵێ: کەسوکاری هەردوولامان خەم و خەفەتیان بۆ دەخواردین و دوای بەسەر چوونی پێنج ساڵ و هەوڵ و کۆششی دیکەش ئاخیرییەکەی باوکی (نیان) رازی بوو(نیان)کچیم بداتێ و ڕێگەیدا لەیەك مارە بکرێن،

ئەم ڕووداوە بۆ (من و نیان) سەر لە نوێ لە دایکبوونەوە و ژیانەوە بوو، بۆیە پاش چاوەڕوانییەکی زۆر، پاش سەبرو تەحمولێکی زۆر بەیەکگەیشتین،.. دوای مارەکردن و شەکراو خواردنەوە و ئەو جۆرە ڕێوەرسمانە هەردوو بنەماڵە لەسەر ڕۆژێك بۆ سازدانی ڕێورەسمی گواستنەوە و زەماوەندکردن ڕێکەوتین، ڕۆژی زەماوەندکردن و هەڵگرتنی بووك لە ماڵی بوکێ هەینی بوو، ئەو ڕۆژە ئێمە خۆمان سازکرد بۆ ئەوەی بچین بە ئۆتۆمبێل(بووك) هەڵبگرین، دیارە ڕۆژی زەماوەندیش بە حوکمی ئەوەی بۆنەیەکی خۆشەو هەموو لایەك دڵخۆش و شادمانن و خەڵکێکی زۆر داوەت دەکرێن هەم بۆ ئاهەنگەکە و هەمیش بۆ نانخواردنی نیوەڕۆ، ئەوەبوو ڕۆژی هەینی پاش تەواوکردنی پێداویستییەکانی دی بە چەند ئۆتۆمبێلێك بەڕێ کەوتین بۆ ماڵی بووکێ بۆ هەڵگرتنی بووك لە پێش ماڵی (نیان) قەرەباڵغییەکی زۆر هەبوو، کە گەیشتین ئۆتۆمبیلمان ڕاگرت و پاش مانەوەی پتر لە کاتژمێرێك، ئیتر بووکمان سواری ئۆتۆمبیل کرد، ئەوانی دیش هەموو سواری ئۆتۆمبیلی خۆیان بوون بۆ بەڕێکەوتن، کە ئۆتۆمبێلەکەم بە ئیش خست هەندێ منداڵ و ژنم لە پێش وەستابوو دوو ئۆتۆمبیلی دیکەش پێشیان گرتبووم لە ناو ئۆتۆمبیلەکەی خۆم باوکم و مامۆژنم و (نیان) سواربوون، ئەوان بە منیان گوت پێشت گیراوە ناتوانی دەربچیێ تۆزێك بڕۆ دواوە و پێچ پکەوە تا بتوانی دەرچی و لەم حەشامەتەش ڕزگارمان بێت، یەك دوو ژنیش گوتیان بڕۆ دواوە تا بتوانی بوار وەربگری و دەربچی، لەبەربەختی من برایەکی (نیان) لەپشت ئۆتۆمبێلەکەم بوو، لەسەر چینچکان دانیشتبوو خەریکی بەستنی قەیتانی پێڵاوەکەی بوو، ڕێك لە پشت تایەی دواوەش دانیشتبوو، چۆن گەڕامەوە دواوە یەکسەر کەوتە ژێر ئۆتۆمبێلەکەم و تایەی دواوە بەسەر سەریدا کەوت و سەری پان کردەوە و دەموودەست و هەر لەبن ئۆتۆمبێل گیانی لە دەستدا، ئەم ڕووداوە هەمووی چەند چرکەیەکی نەخایاند و یەکسەر دەنگ و قیژە و هاواری ژن و پیاوان بەرزبۆوە و ڕاوەستە ڕاوەستە بەسەری کەوتی و وەڵڵا کوشتت لە دەمی سەد کەس هاتە دەرەوە، لە دڵی خۆم گوتم، بەخوا هەر واش بوو برایەکی (نیان) بوو شێلام و دەمودەست کوشتم، ئیتر ماڵم وێران بوو، شایی و زەماوەند بوو شین و تازییە و گریان و فیغان و لە خۆدان، کەس ئاگای لە بووك و زەماوەند و ژنگواستنەوە نەما، باوکی (نیان) کە مەلەسەکەی زانی یەکسەر لە هۆش خۆی چوو، ئەویش گەیەندرایە نەخۆشخانە ئیتر لە جیاتی خۆشی شین و لەخۆدان و خۆڕنینەوە و تازیە هاتە پێشەوە... سێ ڕۆژ لە مزگەوت و دوو ڕۆژی تریش لە ماڵ، باوکی (نیان) گوتی: یا بە گرتنت دەدەم و شکایەتت لێدەکەم یان دەبێ (نیان) تەڵاق بدەی، منیش چونکە خۆم بە گوناهبار و تاوانبار دەزانی و شتەکە لە دەست من قەوما بوو، زمانم لاڵ ببوو، چاو و ڕووی هیچم نەبوو بیڵێم، ئاخیرییەکەی ناچاربووم، (نیان) تەڵاق بدەم، پاش پێنج ساڵ چاوەڕوانی ئەوەش قەدەرم بوو، ئەوە چوار پێنج مانگ بەسەر ئەم ڕووداوەدا ڕەتبوو هەر کەسە لە ماڵی خۆیەتی و چاوەڕێم شتێك، پاکانەیەکم بکەوێتە دەست ئەو هەڵە ڕاست بکەمەوە کە خواش دەزانی هەڵەی منی تێدانەبوو، ئەگەر ئەوانی ئەوێندەر نەیانگوتبا بکشێوە دواوە، من نەدەهاتمە دواوەو و ڕۆژێك بێت بێ کێشە ئەو کەسە مارە بکەمەوە کە بەبێ ئیرادەی خۆم تەڵاقم دا.

باوکی نیان گوتی: یان بە گرتنت دەدەم و شکایەتت لێدەکەم، یان دەبێ(نیان) تەڵاق بدەی، منیش لەبەر ئەوەی خۆم بە گوناهبار دەزانی و چاو و ڕووم نەبوو، ناچار بووم بڵێم تەڵاقی دەدەم

ڕێـــژەی تـــەڵاق لـــ

(تـەڵاق) کە بریتییە لـە هەڵگرتنی کۆتی هاوســەریتی و ژن و مێردایەتی نێوان دوو هاوسەر، بەو مانایەدێت کە دوا ئامــرازو دوا ڕێگەیە پەنای بۆ ببردرێت بۆ بڕانەوەی ناکۆکـی و ناتەباییەکانی نێوان دوو هاوســەر، ژن و مێردێك ئەگەر نەیانتوانی بەخۆشی و بەختەوەری لەگەڵ یەك بژین، باشــتر وایە لێکجیاببنەوە و دەستبەرداری یەك بن، بەڵام لەسەر ئاستی کردارەکی و کۆمەڵایەتـی و دەروونیدا، کۆمەڵێك ئاســەوار و ئاکامی ناخۆش و بە ئازاری هەیە، هــەم بۆ ژنەکە و هەم بۆ پیاوەکــەش، ئەو ئاکامە خراپانەیە کە تەڵاق لە مافێکی یاسایی و شەرعییەوە دەکاتە گرفتێکـی کۆمەڵایەتی، بۆیە هــەر کاتێك و لە هــەر کۆمەڵگەیەکدا ڕێژەکەی لە ئاســتی سروشــتی خۆی تێپەڕانـد و بــووە گرفت، ئەوســا وەك دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی ســەرنجراکێش تەماشــای دەکرێت و دەبێ لێکۆڵینەوەی لەبارەوەبکرێت.

بــۆ وەڵامدانــەوەی ئەو پرســیارەی ســەرەوە، بە بەڵێ یان نەخێر، پێویستمان بە زانیاری و داتــای ورد و باوەڕپێکراو هەیە، کــە ئەویش ئامــارە، ئێمەش بۆ زانینی ئەوەی کە داخۆ ڕاســتە ڕێژەی تەڵاق لای ئێمە ڕێژەیەکی بەرزە، پشتمان بەو ئامارە بەســتووە کــە وەك نموونە لە دادگاکانــی باری کەســی ســنووری ســەرۆکایەتی دادگای تێهەڵچوونەوەی هەولێر، وەرمانگرتووە و شیکردنەوەیەکی سەرەتاییمان بۆ کردووە.

ئەگەر دادگای باری کەســی هەولێر وەك نموونــە وەربگریــن، کــە چوار و هەندێك جار پێنج دادگای باری کەسییە، دەبینیــن ڕێژەی تەڵاق لــە ٢٠٠٩/١/١ تــا ٢٠٠٩/٦/٣٠، گەیشــتۆتە (٥٤٥) حاڵەتی تــەڵاق، لە بەرامبەردا (٤١٣٢) حاڵەتی مارە بڕین تۆمار کراوە. کەچی هەر لە (١٢) دادگاکانی باری کەســی دەوروبەری هەولێر (١٧٠) حاڵەتی تەڵاق تۆمــار کراوە، لە بەرامبــەردا (٣٢٩٦) حاڵەتــی مارەبڕین تۆمارکراوە. ڕاســتە هاوکێشــەکە وەك یــەك نییــە، ڕێژەی مارەبڕینەکــە زۆر زیاتــرە لــە ڕێژەی تەڵاقەکە، بەڵام بەپێی پێوەرە زانستییەکان ڕێــژەی تەڵاقەکــەش زۆرە و جێگەی ســەرنجە. ئەگەر سەیری ئەم خشتەیەی خوارەوەش بکەین (خشتەی یەك) دەزانین، کە ڕێژەی تــەڵاق و مارەبڕینیش بەپێی شــوێنە جیوگرافییەکە، بەو پێیەی کە هەر ناوچەیەك خەســڵەتی کۆمەڵایەتی و ئابــووری و شارســتانی خۆی هەیە، جیاوازی تێدایە و جیاوازییەکەش شایانی ئەوەیە لێکۆڵینەوەی زانستییانەی لەسەر بکرێت، بۆ باشــتر وردبوونەوە لە ژمارە و داتاکان ســەیری ئەم خشتەیەی خوارەوە بکە.

لە شەش مانگی یەکەمی ئەمساڵدا لە دادگای باری کەسی هەولێر (٤١٣٢) حاڵەتی مارە بڕین و (٥٤٥) حاڵەتی تەلاق تۆمار کراوە، کە ئەمەش بەپێی پێوەرەکان ڕێژەیەکی بەرزە

خشتەی یەك

ژ	ناوی دادگاکان	حاڵەتەکانی مارەبڕین	حاڵەتەکانی مارەبڕین
١	دادگای باری کەسی هەولێر	٤١٣٢	٥٤٥
٢	دادگای باری کەسی عەینکاوە	١٤٧	٨
٣	دادگای باری کەسی قوشتەپە	١٨٨	١
٤	دادگای باری کەسی دەشتی هەولێر	٤٩٠	٣٧
٥	دادگای باری کەسی خەبات	٤٥٥	٢٧
٦	دادگای باری کەسی سەلاحەدین	٢٤٨	١١
٧	دادگای باری کەسی شەقلاوە	٢٣٢	١٩
٨	دادگای باری کەسی هەریر	١٢٧	٢
٩	دادگای باری کەسی ڕواندوز	١٤٦	١٠
١٠	دادگای باری کەسی خەلیفان	١٤٦	٧
١١	دادگای باری کەسی سۆران	٦٤٥	٣٤
١٢	دادگای باری کەسی مێرگەسۆر	٣٦١	٣
١٣	دادگای باری کەسی چۆمان	١١١	١١
		کـۆی گشتی	**کـۆی گشتی**
		٧٤٢٧	**٧١٥**

ـــــــە زیادبـــوونـــدایە

وەك تێبینی دەكرێـت ڕێژەی تەڵاق لەناوچەكانی دەرەوەی شاری هەولێر لە ناوچەی (سـۆران) لە چاو ناوچەكانی تـر زۆرتریـن ڕێـژەی تەڵاقـی تێدا تۆماركراوە، ئینجـا هەر بەپێی هەمان ئامـار ژمارەیەكـی زۆری مارەبڕینی دەرەكیش، واتە مـارە كردن لە دەرەوەی دادگا تۆمار كـراوە، هەروەها هێنانی ژنی دوومیش بە هەمان شێوە. سەیری ئەم خشتەیە بكە.

خشتەی دوو

ژ	ناوی دادگـاكان	مارەبڕینی دەرەكی	هێنانی ژنی دووەم
١	دادگای باری كەسی هەولێر	١٦٨	١٤
٢	دادگای باری كەسی عەینكاوە	٨	٢
٣	دادگای باری كەسی قوشتەپە	٤	
٤	دادگای باری كەسی دەشتی هەولێر	٥٣	٥
٥	دادگای باری كەسی خەبات	٤٦	٥
٦	دادگای باری كەسی سەلاحەدین	٤٤	١
٧	دادگای باری كەسی شەقلاوە	٢٦	٥
٨	دادگای باری كەسی هەریر	١٤	
٩	دادگای باری كەسی ڕواندوز	٧	١
١٠	دادگای باری كەسی خەلیفان	٢٣	
١١	دادگای باری كەسی سۆران	٣٧٦	١٤
١٢	دادگای باری كەسی مێرگەسۆر	٢٨٨	٣
١٣	دادگای باری كەسی چۆمان	٥	
		كـۆی گشتی	كـۆی گشتی
		١٠٦٣	٥٠

بەپێی داتاكانی ئەم خشتەیە، مارەكردنی ژن لـە دەرەوەی دادگا و نەهێنانی ژنی دووەمیش لەگەڵ ئەوەی كە بە یاسـاش قەدەغە و یاساغ كراوە، بەڵام ئەم یاسـاغ كردنـە نەیتوانیوە ئەم دوو دیاردەیـە بنبڕ بـكات. هۆیەكانیش دیارە چەند هۆكارێكن پێشـتر و ئێسـتاش هەر لە ئارادان. لەسـەرووی هەمووشیان پابەند نەبوون بە یاسا و زاڵبوونی كولتووری خێڵەكی و داب و نەریتی خێڵەكیانە و نزمی هۆشیاری گشتی و شارستانی و كۆمەڵێك هۆی دیكە.

ئەم ئامارانە ئەگەرچی بەتەنیا شـتێكمان لەسەر دیاردەی تەڵاق پێناڵێن، بەڵكو دیاردەی دیكەشـمان دەخاتـە بەردەسـت و ڕوئیایەكی گشتیمان لەسـەر پەیوەندییە كۆمەڵایەتییەكان دەداتێ.

سـەبارەت بـە شـیكردنەوەی هۆكارەكانی زۆربوونی ڕێـژەی تەڵاقیش، بە بڕوای دادوەر (موسـڵح گەیلانـی)ی ئەندامـی دادگای تێهەڵچوونەوەی ناوچـەی هەولێر، یەك هۆكار بەتەنیا نابێتە سەرچاوەی سەرەكی ئەم كێشەیە، بەڵكـو كۆمەڵێك هۆ و هـۆكاری یاریدەدەر و ڕاستەوخۆ و ناڕاسـتەوخۆ زەمینە بۆ دیاردەكە خۆش دەكەن و ئەو كێشەیە دروست دەكەن، بەڕای بەڕێزیـان باری ئابووری یەكێكـە لە هۆكارە سەرەكییەكان كە تەنانەت نەك هەر هۆكارێكە بۆ بەرزبوونەوە یان كەم بوونەوەی دیاردەكە، بەڵكو هۆیەكـی كاریگەرە بۆ زۆر كێشـە و گرفتی دیكـەی كۆمەڵایەتـی. لەمبارەیـەوە دەڵێ: جـاری وا هەیە هۆكاری ئابـووری هۆكاری ڕاستەوخۆ و سـەرەكی و هۆی یەكلاكەرەوەیە لەوجۆرە كێشـانەدا، جـاری واش هەیە دەبێتە هۆی هێنانە كایـەی هەلومەرجێكی لەبار بۆ قوڵتركردنەوەی ئـەو ناكۆكیانەی كە لە نێوان دوو هاوسـەردا هەیە، بۆ نموونە فەرمانبەرێك كە بارە داراییەكـەی ئەوەندە نابووت یان لاواز بێت كە كرێـی خانووی پێ نـەدرێ، پارەی موەلیدەی كارەبای پێنەدرێ، لەپاڵ ئەوەشـدا منداڵـی زۆری هەبـێ و ئیدارەدانیماڵیش، جگە لە شتە سەرەكییەكان لە ڕۆژگاری ئەمڕۆ خەرجییەكی زۆری دەوێ، چۆن كێشـە لەناو ماڵەكەیدا دروست نابێ؟

ساڵانی پێشـتر ئەگەر تەماشای كۆنووسی پەروەنـدە و دۆسـییەكانی دادگاكانی باری كەسی و بگرە بەشێكی دادگانی لێكۆڵینەوەش بكەین، دەبینین هۆكاری ئابوروی هۆكارێكی ڕاستەوخۆ و هەندێكجار سەرەكی و هەندێكجار لاوەكی بوونە لە هاتنە ئارای ئەو كێشانەدا، جا هۆكاری ئابووریش زۆر شت دەگرێتەوە، هەر لە كرێچیتی و كەمی مووچەوە تا دەگاتە گرانی بازاڕ و خەرجییە زۆرەكانی ئەمڕۆی سەرشانی

دادوەر (موسلح گەیلانی) فاكتەری ئابووری ئینجا خراپ بەكارهێنانی مۆبایل، لەپاڵ زۆرینەی داواكارییەكانی ئەمرۆی تەڵاقن

هەر خێزانێك و دابەزینی بەهای دینار و هەڵاوسان و زۆر دیاردە و کێشەی دیکەی ئابووری کە کۆمەڵگەکان لە ساڵانی رابردووەوە پێوەی دەناڵاند، زۆربوونی تاوانەکانی دزیکردن، جا بەهەموو حاڵەت و جۆر و دۆخەکانییەوە، تاوانەکانی دەستپیسی (خیانەت الامانە) و فروفێڵ و ساختەکردن و قۆڵبڕین و پارەبردن و هەڵاتن بۆ دەرەوەی وڵات و زۆر کێشە و تاوانی دیکە، ئەمانە هەمووی ئەو تاوانانە بوون کە بەرزبوونەوەی ڕێژەکەیان دەگەڕایەوە بۆ هۆکارە ئابوورییەکە.

زۆربەی هەرە زۆری ئەو کێشانەی کە تەڵاق و لێکجیابوونەوەن و دەچنە بەردەم دادگاکانی باری کەسیی، پێش ئەوەی بریاری کۆتاییان لەبارەوە بدرێت لە قۆناغەکانی لێکۆڵینەوە و هەڵسەنگاندنی داواکارییەکان و بەرگرینامەکانی نێوان لایەنەکانی کێشەکان، لەلایەن دادگاوە دۆسییەکەیان رەوانەی لای توێژەرە کۆمەڵایەتییەکان و دەروونییەکان و هەروەها زۆرجاریش بۆ دەستنیشانکردنی لایەنی زیان پێکەوتوو یان هەڵەبار و خەتابار، رەوانەی شارەزایی دادوەری دەکرێت و زۆرجاریش بۆ هەوڵدان بۆ چاککردنەوەی نێوانیان و چارەسەرکردنی کێشەکانیان ئەمانە رۆڵ دەبینن. خاتوو (شیرین مە لا واحید) یەکێکە لەو توێژەرانەی کە ماوەیەك لەو بوارەدا کاری کردووە و پێیوایە هۆکاری ئابووری رۆڵێکی راستەوخۆی بینیوە لە تێکچوونی شیرازەی زۆر خێزان کە دواتر بە تەڵاق کۆتایی پێهاتووە، ئەو دەڵێ، زۆرجار کچ و کوڕێك کە ماوەیەکە لێك مارە بڕاون، لەبەر زۆری داواکارییەکانی کچە، یان کەم توانایی کوڕەکە نەیتوانیوە داواکارییەکانی کچە یان ماڵی کچە جێبەجێ بکات، پێش گواستنەوە، لێکجیابوونەتەوە. زۆر دۆسیەش هەبووە ژن و مێردەکە ساڵێکە یان دوان پێکەوە ژیاون، بەڵام لەبەر ئەوەی ماڵی سەربەخۆیان نەبووە لە ماڵی باوکی مێردی نیشتەجێ بوونە و ژنە نەیتوانیوە لەگەڵ ماڵی باوکی مێردی هەڵبکا و مێردەکەش نەیتوانیوە خانووی سەربەخۆی بۆ بگرێ، ئیدارەیان نەکردووە و دواجار لێکجیابوونەتەوە.

هۆکاری تر

بەڵام جگە لە هۆکاری ئابووری، هۆکاری دیکەش هەن کە هەمان رۆڵ، لە زیادبوونی ڕێژەی تەڵاق دەبینن، هەروەك دادوەر (موسلیح) ئاماژەی پێدەکات و دەڵێ: هۆکارێکی تری تەڵاق کەوا زۆر جاریش بە کوشتن کۆتایی دێت، ئەویش کاریگەری مۆبایل و خراپ بەکارهێنانییەتی، رۆژانەش لە دادگاکانی لێکۆڵینەوە بەدەیان سکاڵا لە بنکەکانی پۆلیسەوە تۆمار دەکرێن و بۆیان رەوانە دەکرێت و زۆربەشیان دەرەنجامەکەی بەتەڵاق کۆتایی پێدێت، واتە ئەمرۆ بەکارهێنانی نادروستی (مۆبایل) بۆتە هۆیەك لەهۆیەکانی تەڵاق، جاری واهەیە خراپ بەکارهێنانەکە لەلایەن پیاوەکەیە بەوەی کە پەیوەندی لەگەڵ ئافرەتی دیکە هەبووە، یان بە پێچەوانەشەوە، جاری وا هەیە ژنەکە خراپ بەکاری دەهێنێ، دوایی کە ئاشکرا دەبێ کێشەکە دەتەقێتەوە و هەردوولا دڵیان لێك رەش دەبێ و ژیانیان بەکەڵکی بەردەوام بوون نایەت.

هۆیەکی تریش جیاوازی ئاستی رۆشنبیری و زانستی و هاوشانی کۆمەڵایەتی نێوان ژن و مێردەکەیە، ئەوە جگە لە جیاوازی تەمەن و جیاوازی جۆری پەروەردەو بیرکردنەوە و پێگەی کۆمەڵایەتی هەردوولا.

دەستنیشانکردنی هۆکارەکان یارمەتیدەرێکی گرنگی چارەسەرکردنی کێشەکەیە، بە بڕوای پارێزەر (یونس راوی) کێشەی تەڵاق لە دایکبوونی رۆژێك و دوان نییە، بەڵکو دەرهاوێشتەی پەیوەندییەکانی نێوان نێرومێیە، بەم پێیە تاوەکو هاوسەرێتی هەبێ تەڵاقیش دەبێت و ئەمەش شتێکی سروشتییە.

بەڵام ئەگەر مەسەلەکە لە رادەی سروشتی خۆی تێپەڕی ئەوسا دەبێ بەری لێبگرێت و چاودێری بکرێت و چارەسەریشی بۆ دابنرێت. یەکێك لەو هۆیانەی کە ڕێژەی تەڵاق کەم دەکەنەوە، ئەوەیە کە هەڵبژاردنەکانمان ئازادانە و دروستانە بێت، واتە کەسوکاری کچ و کوڕ دەخالەت لە ژیانی داهاتووی هاوسەرێتیان نەکەن و کەسێك بە زۆر ژنی پێنەهێندرێت، کچێکیش بە زۆر یان بە نابەدڵی یا بە ناچاری مێرد نەکات، یا بە مێرد نەدرێت، ئینجا باش بوونی بارودۆخی دارایی خێزانی کورد و بەرزبوونەوەی ئاستی داهاتی تاکەکەس رۆڵیان هەیە لە کەمبوونەوەی ئاستی دیاردەکە..

هەر پەیوەست بە بە ڕێگە چارەکانی کەمکردنەوەی کاریگەرییەکانی کێشەی تەڵاق، بە بڕوای دادوەر (موسلیح گەیلانی) دەسەڵاتی جێبەجێکردن لایەنێکی گرنگی چارەسەرکردنی کێشەکەیە.

ئەو پێی وایە کە وەك پێشتریش ئاماژەی پێدا یەکێ لەهۆیەکانی کێشەی تەڵاق کێشەی نیشتەجێبوونە بەم پێیەش دابینکردنی شوێنی نیشتەجێ بوون یەکێکە لە ئەرکە گرنگەکانی حکومەت و کەمکردنەوەی دیاردەکەش. هەروەها دەڵێ: بەرزکردنەوەی موچەی فەرمانبەر بە جۆرێك کە لەگەڵ بەرزونزمییەکانی بازاڕ و گرانی بگونجێ یەکێکە ڕێگە چارەکان. چونکە خێزانێك کە باری داراییەکەی جێگر و تاکەکانی خێزان تێروپڕ بوون، دەرفەتی کەمتر بۆ سەرهەڵدانی کێشەکان دەڕەخسێت، هۆیەکی دیکەش پەیوەندی بە ئاستی هۆشیاری و شارستانی تاکەکان خۆیانەوە هەیە، بەتایبەتیش بەرزبوونەوەی هۆشیاری گشتی و هۆشیاری تاکەکەس و تێگەیشتن لەوەی کەئازادی تاکەکەس چ لە بڕیاردان لەسەر ژیانی تایبەتی و چ لە بڕیاردان لەوەی کە تۆ کێ هەڵدەبژێرێ بیکەی بە هاوسەری خۆت، بە کورتی تێگەیشتن لەوەی کە ئازادی مرۆڤ بریتیی نییە لە بەرەڵڵایی چونکە بەراستی نە مرۆڤ وەك تاك و نە کۆمەڵگەش بە بەرەڵڵایی پێشناکەوێت، زۆر گرنگیشە کە مرۆڤ لەوە بگات پەیوەندی نێوان ژن و مێرد پەیوەندییەکی مرۆڤانەی پیرۆزە و بەرپرسیارێتی ئەخلاقی و ئەدەبی دەخاتە سەرشانی هەردوولا، بۆیە دەبێ ئەو پەیوەندییە هەر بە پیرۆزی رابگیرێت.

ئەوەی تێبینی دەکرێت لە داتاکان، ناوچەکانی دەرەوەی شار، بەتایبەتی ناوچەی (سۆران) زۆرترین ڕێژەی تەڵاق و مارەبڕینی دەرەکی و هەروەها هێنانی ژنی دووەمی تێدا تۆمارکراوە!!

نهێنییەکانت دەپارێزی؟

هەموو کەسێك نهێنی تایبەتی هەیە لەژیانیدا، هەندێك لەوانە نهێنییەکانیان دەپارێزن و لای هیچ کەسێك ئاشکرای ناکەن، هەندێکی تریش لایان ئاساییە نهێنییەکانیان باس بکەن لای ئەو کەسانەی کە جێگای متمانەن، ئێمە ژمارەیەك کچ و کوڕمان دواند بۆ ئەوەی بزانین ئایا نهێنییەکان دەپارێزن و هەر بە نهێنی دەیانهێڵنەوە؟ یان ئاشکرایان دەکەن؟ هەروەها ئەو کەسانە کێن کە نهێنییەکانیان پێ دەڵێن لەگەڵ زانینی هۆیەکەی؟

نزیکترین کەس لای من دایکمە، پەیوەندی نێوانمان وەك پەیوەندی نێوان دوو هاوڕێ وایە، بۆیە ئەگەر هەر نهێنییەکم لەدڵدا بێت ناتوانم لای دایکم باسی نەکەم، هەست دەکەم لێم تێدەگات و نهێنییەکانم دەپارێزێت و پێی خۆشە هیچ شتێکی لێ نەشارمەوە، زۆر دڵی بەوە خۆشدەبێت کاتێك نهێنییەکانی پێ دەڵێم، بەڵام ئەمە مانای ئەوە نییە کە زۆر کەس نهێنییەکانم دەزانن، تەنیا دایکم دەیانزانێت، زۆر جار ڕێگاچارەی گونجاوی پێ گوتووم منیش بڕیارم داوە هەموو شتێکی لا باس بکەم، ئەمە قسەی خاتوو جوانی (٢٢)بوو، لەبەرامبەردا کەسانێك هەن نهێنییەکانیان زیاتر بۆ نموونە لەلای هاوڕێی باس دەکەن.

(دیاری)٢٠ساڵ"هەندێ نهێنی تایبەت هەیە کەس نایزانێت لەبەر ئەوەی زۆر تایبەتن و بە کەسم نەگوتووە، بەڵام نهێنی هەیە هاوڕێکانی دەزانن، تا ماوەیەك پێش ئێستا کەسی نەی دەزانی من خۆشەویستم هەیە یان نا، بەڵام ئێستا هاوڕێ نزیکەکانم دەیزانن لەمبارەیەوە دیاری دەڵێت : بەڵام ناوەکەم لایان باس نەکردووە، ڕقم لەو کەسانە دەبێتەوە کە پرسیاری تایبەتیم لێ دەکەن کە هیچ پەیوەندی بەوانەوە نییە، منیش هیچ کاتێك ئەو نهێنییانەی گرنگن باسیان ناکەم بە هەمان شێوەش داوام لە کەس نەکردووە نهێنیەکانی باس بکات چونکە پەیوەندی بە منەوە نییە و هیچ سوودێکی بۆ من نییە"

(سۆزان) ٢٤ ساڵ" نەخێر نهێنییەکانی خۆم لای کەس باس ناکەم دیارە ئەمەش هۆکاری خۆی هەیە کاتێك قسەیەك یان شتێك تایبەت بێت بە خۆم و پەیوەندی بە کەسی ترەوە نەبێت ئامادەنیم باسی بکەم و لای خەڵك بیدرکێنم لەبەر ئەوەی هیچ سوودی نییە.

(دلۆڤان)٢٠ساڵ"بە هیچ شێوەیەك ئامادەنیم تەنها یەك نهێنیش لای هیچ کەسێك باس بکەم لەبەر ئەوەی تایبەتە بە خۆم و پەیوەندی بە کەسی ترەوە نییە، هەندێ هاوڕێم پرسیاری تایبەتیم لێدەکەن بەڵام وەك چۆن نامەوێت کەس نهێنییەکانی باس بکات لای من منیش باسیان ناکەم، سروشتی من وایە حەز دەکەم کەس نەزانێت چی لەناو دڵم دایە یان بەنیازی چیم"

(زیلان)٢٢ ساڵ"نهێنی زۆر شێوەی هەیە، هەندێکی زۆر تایبەتە و هەندێکی تریش کەمتر، بەڵام لەبەر ئەوەی هەردووکیان پەیوەندیان بە یەك کەسەوە هەیە تایبەتی خۆیان هەیە، ڕاستییەکەی هەندێ نهێنی هەیە کە زۆر گرنگن لای خۆم بۆیە کەس نایانزانێت تەنانەت ئەو کەسانەش نایزانن کە هەموو نهێنییەکانیان لای من باس دەکەن، بەڵام هەندێ نهێنی هەیە لای خوشك و هاوڕێکانم باسم کردوون، بەشێوەیەکی گشتی خوشك و هاوڕێ نزیکەکانم بەشێکی زۆرکەم لە نهێنییەکانم دەزانن"

پەشێو٢٤ ساڵ"تەنها لای یەك کەس نهێنییەکانم باس دەکەم ئەویش هاوڕێیەکی زۆر نزیکە و زۆربەی کاتەکان بەیەکەوین.

(محەمەد)٢٩ ساڵ"تەنها لای هاوسەرەکەم نهێنییەکانم باس دەکەم بۆ نموونە ئەگەر بەنیازی ئەنجامدانی کارێکی گرنگ بم یان پرۆژەیەکم لەبەردەست بێت یان بیرۆکەیەکم بۆ بێت ئەوا باسی دەکەم لەبەر ئەوەی بەڵێنمان داوە هیچ نهێنییەك لەیەکتر نەشارینەوە، پێم وایە ئەم بڕیارە لەبەرژەوەندی هەردووکمان دایە لەبەر ئەوەی ئەگەر پرسی پێ نەکەم یان نهێنییەکانی لێ بشارمەوە لەوانەیە واهەست بکات بڕوام پێی نییە، زۆر جار یارمەتیدەرم بووە کاتێك شتێکم لای ئەو باس کردووە"

(ڤیان) ٢٣ ساڵ" نهێنیەکانم لای کەس ئاشکرا ناکەم، لەبەر ئەوەی کەسێك شك نابەم کە ئەوەندە متمانەم پێی هەبێت و دڵنیابم لەپاراستنی ئەو نهێنییانە، ئەوەش زۆر ئاساییە چونکە دەمەوێت هەر بە نهێنی بمێنێتەوە"

(شێرزاد) ٢٣ ساڵ"پێشتر زۆر لام ئاسایی بوو هاوڕێکانم نهێنییەکانی منیان دەزانی بەڵام دواتر گەیشتمە ئەو بڕوایەی کە وا باشترە چیتر هیچ نهێنییەك لای نزیکترین کەسیشم ئاشکرا نەکەم و بیانپارێزم، چونکە ئێستا هەموو کەسێك جێگای متمانە نییە تا قسەی دڵی خۆتی پێ بڵێی ئەگەر لەبارەی هەر بابەتێکەوە بێت، گەیشتوومەتە ئەو بڕوایەی نهێنییەکانم بپارێزم زۆر باشترە لەوەی بیاندرکێنم"

(هێرۆ)٢١ ساڵ" تەنها لای دایکم نهێنییەکانم باس دەکەم زۆر کچی تریش دەناسم دەڵێن تەنها دایکمان نهێنییەکانمان دەزانێت، ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەو پەیوەندییەی لەنێوانمان دا هەیە، هۆیەکەشی ئەوەیە کە دەیانپارێزێت ئەگەر بزانم باسیان دەکات ئەوا جارێکی تر نهێنی خۆمی پێ ناڵێم، بەڵام ئەوە رووی نەداوە بەپێچەوانەوە یارمەتیدەرم بووە بۆ چارەسەرکردنی کێشەکانم"

(سامان)٢٤ ساڵ" بە هیچ شێوەیەك ئامادەنیم نهێنییەکانی ژیانم باس بکەم لای هیچ کەسێك چونکە پێم خۆش نییە کەس لەبارەی ژیانی تایبەتی منەوە بزانێت بەڵکو ئەگەر هەر شتێکم لەدڵدا بێت ئەوا ناهێڵم کەسی پێی بزانێت، هەندێ کەس نهێنییەکانی ئاشکرا دەکات و هەندێکی تریش نا منیش یەکێکم لەو کەسانەی لای کەس نهێنییەکانم ئاشکرا ناکەم"

(هاوژین)٢١ ساڵ"من کەسێکی زۆر سادەم، ناتوانم هیچ نهێنییەك لای خۆم بهێڵمەوە خوشکەکانم هەروەها ئەو کچانەی هاوڕێی نزیکن زۆربەی نهێنییەکانم دەزانن، پێم خۆشە هەندێ جار نهێنییەکانم باس نەکەم بەڵام نازانم هۆی چییە ناتوانم ئاشکرایان نەکەم، تەنانەت بە بێ ئەوەی داوام لێ بکەن من لایان باس دەکەم و خۆشبەختانە تا ئێستا هیچ زیانی پێ نەگەیاندووم ئەمەش هۆکارێکە بۆ ئەوەی بە بێ ترس نهێنییەکانم لای ئەو کەسانە ئاشکرا بکەم".

کچێك: تەنها دایکم هەموو نهێنییەکانم دەزانێت

هیچ کاتێک ئەو نهێنییانەی گرنگن باسیان ناکەم بە هەمان شێوەش داوام لە کەس نەکردووە نهێنیەکانی باس بکات

ئا: هێمن قەسریی

کۆمەڵایەتی